

tezi o preventivnoj odbrani (Jäckel 1987, S. 121-122). Naime Nolteova teza o "kauzalnom nexusu" između gulaga i Aušvica nije novina. Hitler je uvek verovao da sovjetskom Rusijom vladaju Jevreji koji nigde nisu "element organizacije nego ferment dekompozicije". Da je SSSR džin na staklenim nogama iznutra razoren jevrejstvom, bio je Hitler ubeđen i 1941. kada je poslao vojsku u Rusiju bez zimske opreme. Osim toga bio je vešt kod mobilisanja buržoazije za svoje ciljeve uz pomoć antiboljševizma. U javnosti je često govorio o azijskim hordama koje ugrožavaju Evropu i lažno predstavljao osvajanje Istoka kao preventivni rat. Ne treba mešati taktičke Hitlerove istupe sa njegovim stvarnim uverenjem, a Nolte je to upravo učinio i tu je, smatra Jekel, izvor njegove teze o nexusu. Nolteova teza o nacizmu kao preventivnom uništavanju potpuno iskrivljava sliku istorije. Komunizam je bio odista pretnja nacizmu, ali ne oružana pretnja, nego preteća antinacionalna snaga čiji je oslonac proletarijat. Uzor nacizmu nije bio boljševizam već kolonijalni ratovi 19. veka, tj iskustvo evropskog imperijalizma: osvajanje "životnog prostora", tj. zaplena bogatstva osvojenih prostora, potčinjavanje autohtonog stanovništva u robovskom statusu i iskorenjivanje "nižih rasa". Bili su to uništavajući krstaški pohodi vođeni fanatičnim uverenjem u "civilizacijsku misiju". "Uništavajte ih kao divlje životinje" bila je parola kojom su Evropljani u Africi 19. veka skupljali iskustvo, pre nego što su ga nacisti preuzeli u osvajanju Istoka. Hitler je planirao slovenski svet da pretvori u "drugu Indiju", a Istok je u nemačkom fašizmu geopolitički poiman kao Afrika ili Divlji Zapad. Zato laboratoriju nacističkih zločina ne treba tražiti u boljševičkoj Rusiji već kod liberalnog Zapada (Traverso 2000). Nova antikomunistička paradigma ovu istorijsku genealogiju potpuno ignoriše. Nolteova pozicija može se bolje razumeti ako se ima na umu da postoji više verzija antiboljševizma. Po biologističkoj fašističkoj verziji, "Rusi pripadaju nižoj slovenskoj rasi", a boljševizam je samo duhovni izraz te "niže vrednosti". Druge prirode je liberalni antiboljševizam, sa tezom o "slobodi protiv jednakosti". Između ovih verzija stoji konzervativno-teistički i aristokratsko-kulturtregerski antiboljševizam koji se protivi socijalizmu zbog teističkih ili "civilizacijskih" razloga. Nolte je bliži ovoj drugoj verziji. Od njegove teze o Hitleru kao braniocu Zapada u "svetskom građanskom ratu" ubedljivija je Dinerova postavka. Naime zapadno-sovjetska antifašistička alijansa nije ostvarena pre svega zbog taktičkih ili političkih razloga i nije bila slučajna. Nastala je zbog temeljne nesaglasnosti biološkog i liberalnog antiboljševizma koja je počivala na vezi zajedničkih istorijskih vrednosti čiji je izvor društveno tumačenje istorije i prosvetiteljstvo (D. Diner).

U Historikerstreit osporeni su i drugi neosnovani konzervativni sadržaji revizionističkog mišljenja: izjednačavanje holokausta sa ostalim oblicima progona, sumnja u celishodnost atentata na Hitlera jula 1944. zbog prodora Crvene armije (pa ovaj čin ispada nepatriotski), pomeranje nemačke odgovornosti za rat i Aušvic na britansku politiku popuštanja ili pretnju SSSR-a, tvrdnja da je Vajmar propao zbog Versajskog diktata i da su ga tobože srušili komunisti u sprezi sa nacizmom itd. U svom drugom prilogu bohumski istoričar H. Momzen osporio je pomenute teze. Kada je u pitanju poistovećivanje različitih režima, s razlogom je upozorio da u metodskom pogledu nema neuporedivosti: može se porediti nacizam sa fašizmom, fašizam sa komunizmom, antisemitizam sa ubijanjem sovjetskih zarobljenika, progon Jevreja sa progonom kulaka i sl. Ali svako poređenje pravda se vlastitom saznanjoteorijskom plodnošću (Mommsen, 1987b S. 178.). Već sam izbor poredbenih entiteta utiče na mogući odgovor, tj. na to da li se mogu izvući ispravni ili pogrešni zaključci i koji je stupanj srodnosti moguć. Tako npr. poređenja sa staljinizmom ne mogu pomoći kod objašnjenja antisemitizma, a teza o uzročnoj vezi Gulaga i Aušvica ne samo što je metodski